

SECȚIUNEA IV: FINANȚE, CONTABILITATE ȘI ANALIZĂ FINANCIARĂ

ANALIZA SITUAȚIEI FINANCIARE A ÎNTREPRINDERILOR DIN DOMENIUL INDUSTRIEI VINICOLE DIN REPUBLICA MOLDOVA

¹Dr., prof.univ., BOTNARI Nadejda,² Drd., ȘCHIOPU Irina

^{1,2}Academia de Studii Economice a Moldovei,
str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni 61, Republica Moldova, Chișinău,
Tel.: +373 22 402 736, web site: www.ase.md

Abstract

The wine industry plays an important role in the economy of the country. The Republic of Moldova depends much of its wine, because the wine industry is considered to be the „backbone” of the agricultural sector. The country's authorities pay particular attention to this branch, which is considered to be a strategic sector, thanks to the export of the approx. 90-95% of the entire volume of wine produced, constituting one of the largest sources of revenue of the state budget.

Following the analyses developed by the researcher, using various methods, such as: analysis, comparison, synthesis, decomposition, deduction-induction, logic, etc., it can be asserted that the production of alcoholic beverages in the Republic of Moldova is placed on 2-3 place among all industries, thus proving that the wine industry, is the one that brings increased profits, however, this area needs a regeneration, therefore it is necessary to be given more attention for a continuous development and prosperity both by the state authorities as well as from the management within enterprises.

Key words: wine industry, strategic branch, profitability, financial situation, etc.

JEL CLASSIFICATION: G30

Industria vinicolă joacă un rol important în economia țării, aceasta fiind considerată „coloana vertebrală” a sectorului agrar. Autoritățile țării acordă o deosebită atenție acestei ramuri, fiind considerat un sector strategic, deoarece 90-95% din întregul volum de vin produs este exportat, constituind, în așa fel, o sursă importantă de venit în bugetul statului.

În spațiul geografic al R. Moldova, viticultura are o istorie milenară și împreună cu derivata ei- vinificația, constituia preocuparea de bază a agricultorilor pe parcursul a mai multor veacuri și aducea un aport considerabil economiei țării.

Principalii factori care concură la dezvoltarea industriei viti-vinicole și principala motivație pentru care trebuie să fie susținută de către stat, sunt:

1. Existența unui potențial economic înalt care poate fi valorificat într-o perioadă relativ scurtă de timp;
2. Caracterul intensiv al muncii care asigură o sporită încadrare în câmpul muncii a populației rurale;
3. Avantajul cultivării viței de vie în raport cu alte culturi pe terenurile cu o productivitate scăzută și amplasare pe pantă, care sunt neeficiente pentru utilizarea în alte scopuri agricole[4,p.42]

Astfel, grație condițiilor naturale prielnice și politicii bine orientate a statului în domeniul viticulturii, în perioada postbelică, ramura dată a înregistrat o dezvoltare intensă și a căpătat un pronunțat caracter industrial, caracterizat printr-o înaltă specializare și concentrare a producției, printr-un ridicat nivel de mecanizare a lucrărilor de prelucrare și îngrijire a solului și plantațiilor. Odată cu apariția materiei prime a început și prelucrarea ei, respectiv producerea vinurilor și al

băuturilor alcoolice, care în evoluția sa a cunoscut diferite etape de dezvoltare, astfel încât la etapa actuală deține o pondere considerabilă în totalul industriilor.

În figura de mai jos prezentăm care structura producției industriilor componente ale economiei Republicii Moldova.

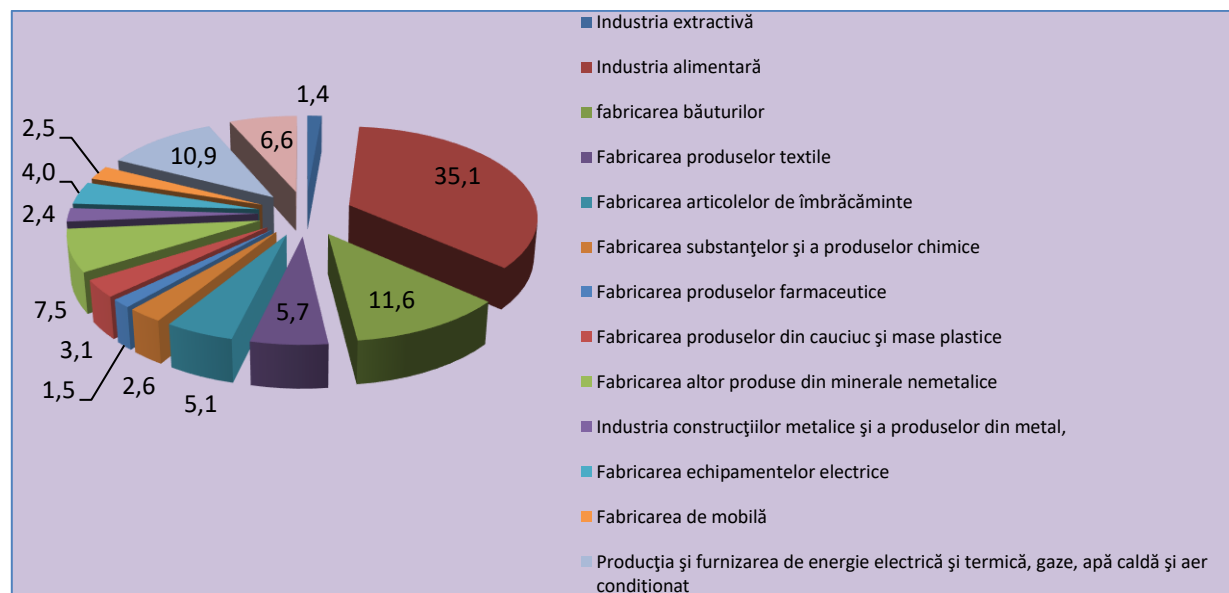

Figura 1. Structura producției industriilor Republicii Moldova pentru anul 2016, %

Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNS din Republica Moldova, www.statistica.md

Informația prezentată în tabel denotă că industria fabricării băuturilor deține o pondere semnificativă în totalul producției industriale, și anume cca 11,6% la sută, plasându-se pe locul 2, fiind depășită de industria alimentară, iar cca. 6,5% din totalul producției industriale revine industriei vinicole, adică fabricarea vinurilor din struguri.

În pofida faptului că Republica Moldova este o țară mică, cu climat continental dar cu soluri extrem de fertile, este totuși unul din puținii producători de vinuri din Europa, capabilă de a produce vinuri de stiluri diverse.

În R. Moldova sunt câteva vinării care se specializează în producerea vinurilor liniștite, spumante și distilate. Aproximativ 2/3 din totalul producției obținute este exportată, iar circa 40 de companii vinicole din cele 147 de companii în total, produc și exportă vin îmbuteliat. Comercializarea produselor vinicole peste hotare se consideră a fi cea mai sigură cale de creștere a economiei naționale. În confirmarea celor expuse prezentăm, în tabelul 1, structura exporturilor Republicii Moldova în dinamică pe perioada anilor 2012-2016.

Tabelul 1. Structura exporturilor Republicii Moldova pentru anii 2012-2016

mii dolari SUA

Nr./or	Tipuri de produse	2012	2013	2014	2015	2016
	EXPORT – total, din care:	2 161 880,0	2 428 303,0	2 339 529,6	1 966 837,2	2 044 610,76
1	Produse alimentare și animale vii	437 822,8	525 425,1	619 748,2	488 996,0	498 453,76
2	Băuturi și tutun	248 963,9	277 087,4	208 538,0	167 454,4	171 660,56
2.1.	Băuturi	214 750,8	251 576,1	191 840,7	154 777,6	158 092,07
2.2.	Tutun brut și prelucrat	34 213,1	25 511,3	16 697,3	12 676,8	13 568,50
3	Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	166 040,7	252 800,7	211 137,9	219 497,4	231 690,37
4	Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	15 513,5	26 895,8	16 086,9	10 067,2	6 697,11
5	Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	89 759,2	44 017,3	79 452,3	72 066,2	54 310,39

6	Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	156 642,7	181 245,9	176 002,3	130 750,8	113 350,54
7	Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	218 180,1	246 911,5	173 775,0	137 401,8	171 874,94
8	Mașini și echipamente pentru transport	338 849,0	360 892,8	336 959,5	313 504,5	325 027,24
9	Articole manufacturate diverse	488 055,1	512 454,8	517 001,5	426 636,9	471 159,80
10	Alte bunuri	2 053,0	571,7	828,0	462,0	386,05

* **Notă:** Informația nu include operațiunile de export a întreprinderilor și organizațiilor din partea stîngă a Nistrului și mun. Bender.

Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNS din Republica Moldova, www.statistica.md

Conform datelor din tabelul 1, putem concluziona că tendința exporturilor înregistrează un trend neuniform pe parcursul anilor 2012-2016, având atât creșteri (în anul 2013 față de 2012 și în anul 2016 față de 2015) cât și descreșteri (în anul 2014 față de 2013 și în anul 2015 față de 2014). Această tendință poate fi aliniată către fiecare tip de produs sau bunuri exportate, inclusiv și asupra băuturilor. Exporturile Republicii Moldova sunt foarte dependente de factorii politici, în special industria viticolă, care este supusă deseori riscului interdicției exporturilor datorită embargourilor impuse de către alte țări importatoare de vinuri moldovenești.

Cu toate acestea putem menționa că exportul băuturilor deține o pondere semnificativă în total exporturi.

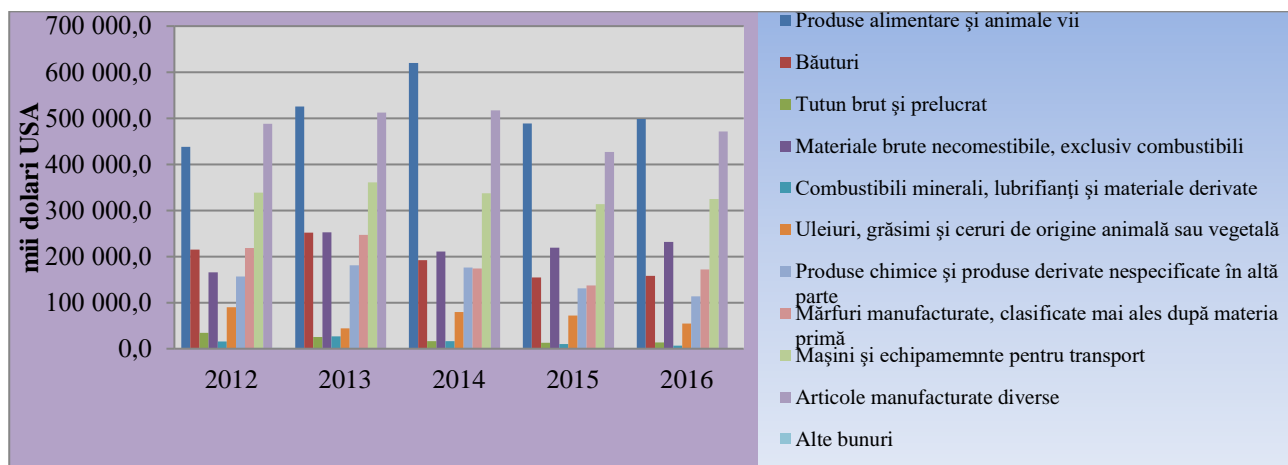

Figura 2. Dinamica exporturilor în Republicii Moldova pentru anii 2012- 2016

Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNS din Republica Moldova, www.statistica.md

Informația ilustrată în figura 2 relevă că exportul de produse ale industriei viticole se plasează în total exporturi pe locul 4-5 de la an la an, deținând o pondere de cca. 8-10% anual din total exporturi, ceea ce ne indică importanța semnificativă a acestei ramuri pentru întreaga economie națională și contribuția asupra regularizării balanței comerciale.

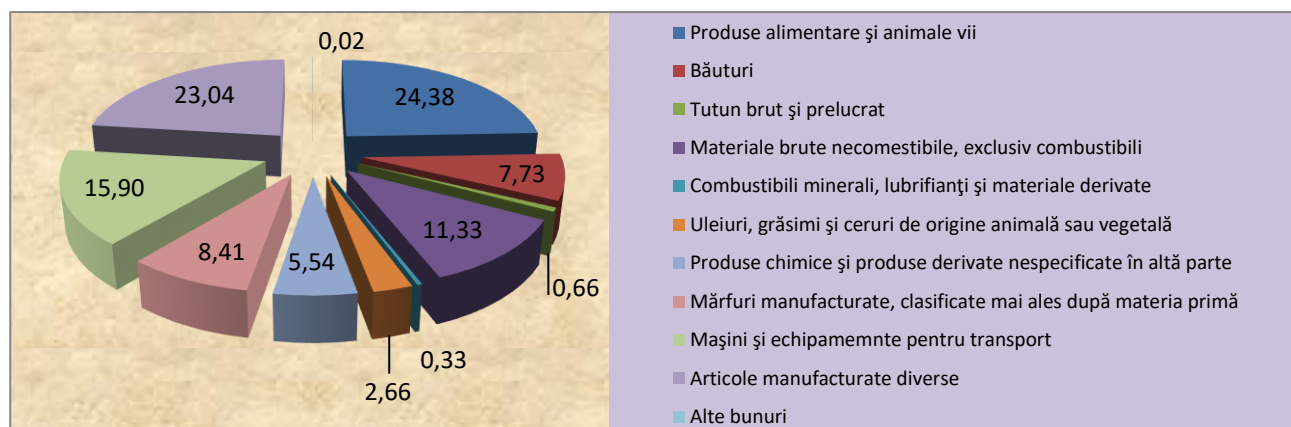

Figura 3. Structura exporturilor Republicii Moldova pentru anul 2016, %

Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNS din Republica Moldova, www.statistica.md

Astfel, având în vedere cele relatate mai sus și datelor din figura 3, putem menționa încă o dată, că cota parte pe care o deține exportul băuturilor pentru anul 2016 este de 7,73%, ceea ce demonstrează contribuția semnificativă al industriei viticole la creșterea economică a țării.

Întru obținerea unei dezvoltări social-economice echilibrate și durabile pe întreg teritoriul Republicii Moldova, pentru reducerea dezechilibrelor nivelurilor de dezvoltare social-economică dintre regiuni și din interiorul lor, pentru consolidarea oportunităților financiare, instituționale și umane, pentru dezvoltarea social-economică a țării, Republica Moldova este divizată în anumite regiuni de dezvoltare, dar care nu sunt unități administrativ-teritoriale și nu au personalitate juridică. Astfel delimităm Regiunea de dezvoltare: nord, centru, sud, UTA Gagauzia, și Municipiul Chișinău.

Din cele patru zone economico-climaterice: nord, centru, sud și sud-est, industria vitivinicolă are în trei zone, cu excepția celei de nord, însemnătate industrială, ar cca 90% din total activitate îi revine zonei de sud și zonei de centru (inclusiv mun.Chișinău).

În continuare, pentru a specifica importanța regională al acestui domeniu, vom prezenta care este repartitia pe regiuni al produsului finit, al cifrei de afaceri și al rezultatului financiar obținut de industria viticolă din Republica Moldova, și anume pe Regiunea de nord, centru, sud, municipiul Chișinău și UTA Găgăuzia.

Așa deci, pentru început vom analiza care este dinamica producției viticole pe regiuni din punct de vedere cantitativ, adică al volumului producției fabricate.

Tabelul 2. Dinamica structurală a producției viticole pe regiuni ale Republicii Moldova pentru perioada anilor 2012-2015

(mii litri)

Indicatori	Perioada analizată			
	2012	2013	2014	2015
Total pe republică, inclusiv pe regiuni:	20923,7	23381	20798,1	19244,7
Municipiul Chișinău	7643,1	8425,6	6561,6	7088,4
Nord	893,1	829,9	593,6	679,9
Centru	4933,1	4407,5	4968	3036,1
Sud	4432,8	6209,3	6054,7	5983,1
U.T.A Gagauzia	3021,6	3508,7	2620,2	2457,2

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor BNS din Republica Moldova www.statistica.md

În baza datelor din tabelul de mai sus putem concluziona că industria viticolă obține cea mai mare pondere în dezvoltare în regiunea municipiului Chișinău și de centru al Republicii Moldova, după care este urmată de regiunea de sud a țării și pe locul patru este plasată regiunea U.T.A

Găgăuzia, iar regiunea de nord plasându-se pe cel din urmă loc, înregistrând o pondere nesemnificativă în total pe industrie vinicolă, de cca 2,5-3,5% anual. Însuși tendința anuală al volumului producției vinicole este diversificată, înregistrând atât creșteri cât și descreșteri, aceasta datorându-se atât factorilor de natură economică, politică cât și climaterică.

Dar analiza cantitativă a producției vinicole obținute nu este suficient de amplă, de aceea în continuare vom recurge la analiza din punct de vedere financiar, adică al cifrei de afaceri și al rezultatului până la impozitare obținut de regiuni în domeniul vinicol pe parcursul anilor 2012-2016.

Tabelul 3. Analiza rezultatelor financiare a industriei vinicole pe regiuni ale Republicii Moldova, pe perioada anilor 2012-2016

mil. lei

Indicatori	Perioada analizată				
	2012	2013	2014	2015	2016
Cifra de afaceri, mii lei					
Total pe republică, inclusiv pe regiuni:	2676,5	2951,7	2407,0	2960,0	3251,9
Mun. Chișinău	956,9	951,1	660,4	742,2	725,7
Nord	53,5	71,8	62,3	84,6	65,6
Centru	706,8	610,5	437,4	436,4	510,3
Sud	452,3	699,1	676,3	879,7	1017,1
UTA Găgăuzia	507,0	619,2	570,6	817,1	933,2
Profit (pierdere) până la impozitare, mii lei					
Total pe Republică, inclusiv pe regiuni:	11,4	-30,1	-119,3	-160,6	201,3
Mun. Chișinău	-5,9	-46,2	-17,5	-8,9	34,3
Nord	1,5	0,6	1,3	1,8	1,4
Centru	2,8	-0,6	-125,9	-190,2	-19,2
Sud	13,5	40,4	35,9	21,0	110,3
UTA Găgăuzia	-0,5	-24,3	-13,1	15,7	74,5

Sursa: Elaborat de autori în baza datelor BNS din Republica Moldova www.statistica.md

Constatăm, în baza informației prezentată în tabelul 3, că cifra de afaceri are o dinamică diferențiată pe parcursul perioadei analizate, astfel în anul 2013 este în creștere față de anul 2012 cu 275,2 mil. lei, în anul 2014 față de anul 2013 se înregistrează o scădere cu 544,7 mil. lei (pe întreaga industrie, iar începând cu anul 2015 are o tendință de creștere. În ceea ce privește structura pe regiuni, putem menționa că în anul 2012 în regiunea municipiul Chișinău s-a înregistrat cea mai mare creștere a cifrei de afaceri, de cca.35,75%, urmată fiind de regiunea centru, UTA Găgăuzia, regiunea de sud, după care ultima fiind regiunea de nord. Astfel, regiunea de sud plasându-se printre ultimele locuri în anul 2012, în anul 2013 deja a ajuns să se plaseze pe locul doi. Începând cu anul 2014, tendința s-a modificat, astfel încât pe primul loc s-a plasat regiunea de sud, cu cea mai mare pondere de cca.28-31%, și apoi fiind urmată de celelalte regiuni.

În ceea ce privește rezultatul până la impozitare, pe ansamblu industria vinicolă, acesta a fost pozitiv doar în anul 2012 și anul 2016, în toți ceilalți ani rezultatul înregistrat este negativ, rezultă că industria vinicolă a fost rentabilă doar în anul 2012 și 2016. În ultimul an profitul a crescut considerabil, de la 160,6 mil. lei pierdere până la 201,3 mil lei profit.

Contribuția cea mai însemnată în obținerea acestei performanțe o are regiunea sud, care în toți cei cinci ani 2012-2016 a obținut rezultate financiare pozitive, iar în anul 2016 ponderea rezultatului obținut în această zonă a constituit circa 54% din ansamblul rezultat financiar înregistrat de industria vinicolă.

Analiza rezultatelor financiare exprimate prin prisma indicatorilor *cifra de afaceri* și *profit* reprezintă doar o fațetă a dimensiunii performanței financiare. Cealaltă fațetă, mult mai importantă este eficiența utilizării resurselor, care măsoară rezultatul financiar prin prisma efortului depus.

Astfel, în contextul dat de idei, în continuare vom prezenta analiza rentabilității industriei vinicole pe perioada anilor 2013-2016 (tabelul 4).

Tabelul 4. Analiza indicatorilor de rentabilitate al industriei vinicole pe perioada anilor 2013-2016

Indicatori		2013	2014	2015	2016
1	Rentabilitatea vânzărilor, %	23,27	29,09	31,06	29,0
2	Rentabilitatea activelor, %	-0,40	-1,64	-2,19	2,64
3	Rentabilitatea capitalului propriu (financiară), %	-1,53	-5,31	-8,08	7,90

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor BNS din Republica Moldova www.statistica.md

Conform datelor prezentate în tabelul 4, putem concluziona că rentabilitatea vânzărilor este pozitivă și înregistrează creșteri pe parcursul perioadei analizate, în timp ce rentabilitatea activelor și rentabilitatea capitalului propriu sunt negative, fapt ce denotă că potențialul economic și financiar din sectorul vinicol nu este eficient valorificat. Această situație este ilustrată în figura 3, în care se observă o ameliorare în anul 2016, când de la fiecare leu investit în active s-a reușit să se obțină profit în valoare de 2,64 bani, iar acționarilor le-a revenit câte 7,9 bani de la fiecare leu ce le revine din patrimoniul net al sectorului respectiv.

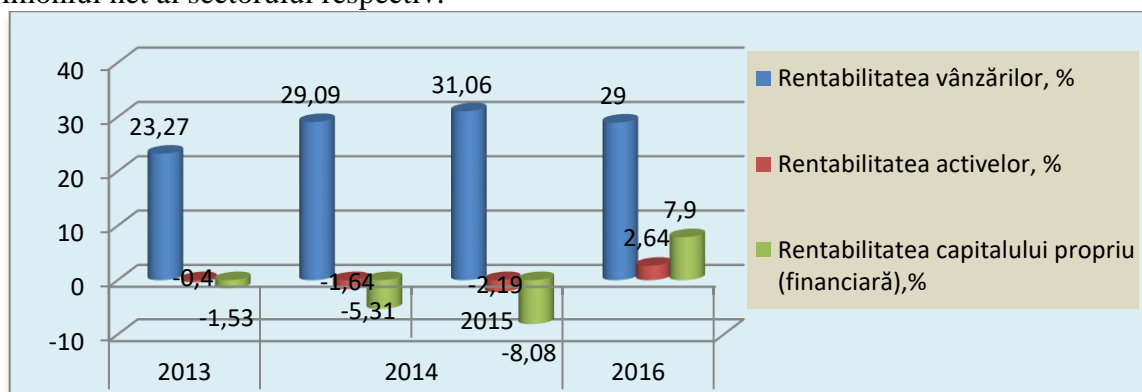

Figura 3. Dinamica indicatorilor de rentabilitate al industriei vinicole pe perioada anilor 2013-2016

Sursa: elaborat de autor în baza datelor din tabelul 4.

Revigorarea situației economico-financiare din domeniul industriei vinicole are loc în rezultatul conjugării eforturilor conducerii entităților și instituțiilor de stat, eficientizării politicii financiare atât la nivelul fiecărei întreprinderi, cât și la nivel de ramură. Obținerea profitului, rentabilizarea tuturor proceselor din cadrul ciclului operațional reprezintă obiectivul principal al managementului financiar, realizarea cărora necesită resurse financiare. Analiza surselor de formare a activelor activității pornește de la aprecierea generală a structurii pasivelor. În acest scop se calculează și se interpretează un șir de indicatori ce caracterizează gradul de independență financiară, capacitatea de atragere a resurselor financiare externe, capacitatea de plată, etc (tabelul 5).

Tabelul 5. Analiza surselor de finanțare al industriei vinicole pe perioada anilor 2012-2016

Indicatori		2012	2013	2014	2015	2016
1	Coeficientul de autonomie	0,38	0,35	0,32	0,28	0,30
2	Coeficientul de atragere a surselor împrumutate	0,62	0,65	0,68	0,72	0,70
3	Coeficientul corelației între sursele împrumutate și proprii	1,61	1,83	2,13	2,60	2,38
4	Rata solvabilității generale	1,62	1,55	1,47	1,38	1,42
5	Rata pîrghiei financiare	2,61	2,83	3,13	3,60	3,38

Sursa: Elaborat de autori în baza datelor BNS din Republica Moldova www.statistica.md

Unul dintre cel mai frecvent folosit indicator al structurii financiare este coeficientul de autonomie. Acest coeficient măsoară pe de o parte cota capitalului propriu în suma totală a surselor de finanțare, iar pe de altă parte - ponderea patrimoniului format pe seama mijloacelor proprii în sumă totală a activelor întreprinderii. Industria vinicolă a Republicii Moldova a înregistrat, pe parcursul anilor 2012-2016, valori ale coeficientului de autonomie cuprinse în intervalul 0,38 și 0,28, având o tendință de reducere, ceea ce semnifică că industria vinicolă este dependentă de resursele financiare externe. În același timp, coeficientul de atragere a surselor împrumutate, care caracterizează structura surselor de finanțare a activelor din punctul de vedere al cotei surselor împrumutate este în creștere, de la 0,62 în anul 2012 până la 0,7 în anul 2016, ceea ce indică sporirea capacității de a recurge la finanțare externă, adică la credite și împrumuturi provenite de la terțe persoane și de la instituțiile financiare.

Rata solvabilității generale, care exprimă gradul de acoperire a datoriilor cu active totale de către întreprindere a înregistrat valori cuprinse între 1,38 și 1,62, nivelul optimal fiind ≥ 2 , fapt ce indică existența riscului de incapacitate de plată, respectiv capacitate redusă de suplinire a resurselor financiare prin intermediul creditelor.

CONCLUZII

În urma analizelor elaborate deducem că industria întreprinderilor producătoare de băuturi alcoolice din Republica Moldova se plasează pe locul 2-3 în cadrul industriei, demonstrând importanța sa atât ca contribuție la formarea profitului, cât și la îmbunătățirea imaginii țării, această ramură devenind, în ultimii ani, un obiectiv turistic atractiv. Cu toate acestea, domeniul respectiv are nevoie de o regenerare, fapt ce impune eficientizarea managementului financiar intern și susținerea de către stat nu doar la nivel de politici și strategii, ci și implicarea necondiționată în promovarea producției pe piața externă, acordarea de subvenții, stimulente fiscale, etc.

BIBLIOGRAFIE

1. Andronic B. C., „Performanța firmei: abordare transdisciplinară în analiza microeconomică”, Ed. Polirom, Iași, 2000.
 2. Botnari N. Finanțele întreprinderilor, Ed. Prim, Chișinău, 2008
 3. Chareaux C., „Gestion Financière”, Ed. Litec, Paris, 1991.
 4. Serduni S., Teza de doctor „Strategii manageriale pentru întreprinderile subcomplexului viti-vinicol”, Chișinău, 1999.
- Surse electronice*
5. www.statistica.md